

Høringsuttalelse vedrørende budsjett 2025

Utdanningsforbundet Grimstad har i flere år ropt høyt i alle fora, om at vi i oppvekstsektoren må ha gode og tilstrekkelige rammevilkår for å kunne jobbe målrettet med kvalitet og tidlig innsats for barn og unge i Grimstad.

For stramme rammer over år gir nå konsekvensene som vi har varslet om. Det går ut over lovpålagte oppgaver, og kvaliteten og tilbudet som gis til barna og elevene våre. I stedet for å jobbe systematisk med forebygging, driver vi med brannslukking. De foreslåtte kuttene i kommunedirektørens budsjettforslag vil føre til ytterligere svekkelse av barns oppvekstvilkår, ansattes arbeidsvilkår og mulighet til å utføre jobben forsvarlig. Vi får ikke gjort jobben vår, og vi blir bedt om å bryte loven gang på gang.

Til tross for økt satsing på kommuneøkonomien fra regjeringen sin side, er det langt fra nok ressurser til å ivareta lovkravene. Ei heller målene politikerne både nasjonalt og lokalt har satt for skoler og barnehager. Dårlig kommuneøkonomi fører til en svært vanskelig situasjon for administrasjon og politikere når budsjettene skal landes. Vi mener likevel at det er helt nødvendig for samfunnet at vi tar oss råd til å sikre grunnleggende velferdstjenester og kvalitet i barnehage og skoler. Derfor må politikerne prioritere dette selv om det er vanskelig. Samtlige partier har vedtatt forebyggende plan, men som det står i budsjettokumentet blir det prat og ingen handling dersom de foreslåtte kuttene blir en realitet.

For å snu statistikken med høy andel unge uføre, unge som får sosialhjelp eller står utenfor arbeidslivet, blir vi nødt til å investere i barnehager og skoler. Det er den beste formen for tidlig innsats. Om vi fortsetter som nå, eller rettere sagt får enda mindre ressurser, vil det motsatte skje. Både på lang og kort sikt vil vi få større utgifter, mindre arbeidskraft, mindre skatteinntekter og mer psykisk uhelse enn det samfunnet kan tåle. Skal man forebygge er man nødt til å prioritere barn og unge.

Det foreslåtte kuttet på 19,2 millioner for oppvekst vil være umulig å gjennomføre om vi skal drive forsvarlig og etter lovverket. I etterkant av kommunedirektørens budsjettframlegg er det tilført flere midler. Vi forventer at en del av disse brukes til å redusere kutt i oppvekstsektoren.

Skole

Skolene har over tid slitt med å holde budsjettene. Samtidig viser rapporter fra de siste årene at det er flere skoler som ikke oppfyller minstenorm for lærertetthet. Dette er et helt klart bevis for at rammene som tildeles skolene er for trange. Grimstad kommune bryter altså loven og har gjort det i flere år, uten at det ser ut til å påvirke det styrende organ.

Vi opplever at administrasjonen ofte bagatelliserer at vi ikke oppfyller minstenorm for lærertetthet. Det har nærmest blitt en forklaringsmodell at rektorene velger å prioritere bort minstenormen fordi elevene har andre behov. Dette er en alvorlig påstand, og en sannhet vi ikke deler! Rektorene hadde prioritert minstenorm for lærertetthet om budsjettene hadde lagt til rette for det.

Faktum er at minstenorm er et lovkrav og ikke noe man kan velge bort uansett forklaring. Den nye opplæringsloven har også skjerpet ytterligere inn på elevenes krav på kvalifiserte lærere. Skolene er nå pålagt å ha kvalifiserte lærervikarer tilgjengelig ved vanlig og forventet fravær. Vi er milevis unna dette, og det er veldig bekymringsfullt at administrasjonen ikke har orientert politikerne om denne paragrafen så langt (§ 17-7 i Opplæringsloven) Det er et paradoks når vi samtidig hører at

skolene daglig sliter med å få vikarer, klasser må slås sammen, eller unge rett fra videregående kommer inn som vikarer for elevene våre. La oss være helt klare på et det er oppbevaring og ikke undervisning når man bruker ufaglærte vikarer. For noen elever er dette dagligdags.

Miljøarbeidere og andre yrkesgrupper er veldig viktige i skolen. Disse har stadig blitt færre, selv om behovet er økende. Det sosiale spillet er krevende for mange barn og unge. Mobbing og utenforskap er en vedvarende utfordring, og det er få tegn til at dette vil bli lettere i fremtiden. Når man ikke oppfyller minstenormen og i tillegg har hatt nedbemanning, og på grunn av dette færre miljøarbeidere, får dette store konsekvenser for kvaliteten. Om det nå foreslås nok en nedbemanningsprosess, så er det rett og slett ytterligere krise. Hvordan skal vi klare å tilrettelegge for barn med ekstra behov når vi ikke har mennesker nok til å se og hjelpe?

I budsjettprosessen kom det forslag om å kutte i kontaktlærer elevråd og sosiallærer barneskole. Utdanningsforbundet har flere ganger oppfordret administrasjonen til å ikke legge dette inn som et kuttforslag siden det er en sikring i avtaleverket som gjør at denne besparelsen ikke er mulig å gjennomføre.

Nedlegging av funksjoner:

Ved eventuell nedleggelse av lokalt opprettede funksjoner som er finansiert av midler fra lokale forhandlinger iht. HTA kap. 4.2.1, skal lønnstillegget regnes inn i grunnlønnen til de arbeidstakerne som innehar funksjonen på det tidspunktet den nedlegges.

Vi stiller oss undrende til at dette kuttet allikevel kom med i budsjettdokumentet, og vi ser også at det kan oppleves misvisende det som svares ut til politikerne i denne saken.

Vi håper også kommunalsjefen nøyte har tenkt gjennom hvordan Grimstadskolen skal ivareta opplæringslovens punkt om elevdemokrati og medbestemmelse. Er det virkelig slik at elevene mener de ikke har behov for elevråd og en lærer til å organisere dette?

Store deler av skolenes budsjetter går til lønn. Hva med lærebøker, i Pad, pc, lisenser osv.? Skal lærerne kopiere fra bøker? For det første er det ulovlig, for det andre tar det mye tid, og for det tredje er det dyrt! Hva med kompetansemål i fag? Lovpålagte turer som overnattingsturer i kroppsøvingsfaget har de fleste skoler kuttet bort pga kostnader. Hva med dysleksivennlig skole? Det er umulig for lærerne å drive god undervisning når de ikke har nødvendige hjelpemidler, eller midler til å gjennomføre lovpålagte aktiviteter.

Langemyr skole

Langemyr skole har vært og er en kompetansebedrift som tar ansvar for de svakeste i samfunnet vårt. I tillegg til pedagogisk ekspertkompetanse har de et bygg som ivaretar behovene til barn og unge på en god måte. Hva om det vedtas at nærskolen skal ta imot flere av disse elevene? At det vil koste mer er det ingen tvil om, både når det gjelder bemanning og ombygging, alt etter hvilke behov det enkelte barn har. Ikke minst har man det menneskelige aspektet, med mulighet til å få vennskap og sosial tilhørighet på Langemyr skole. Vi undrer oss over at spørsmålet om hvor mange plasser Grimstad skal ha på Langemyr blir stilt hvert år, og helt uavhengig av hvem som har behov.

Spørsmålet som burde vært stilt er: Hva trenger denne eleven for å få ut sitt beste potensial, og hvor har vi både kompetanse og bygg som gjør det mulig?

Barnehage

Utdanningsforbundet Grimstad mener at den viktigste saken i arbeidet med å sikre høy kvalitet i alle barnehager, er å prioritere lovfestet full bemanning gjennom hele barnehagedagen.

Bemanningsnormen i seg selv ser bra ut på papiret, men fungerer ikke i praksis. Normene gjelder for barnehagen i sin helhet, ikke for hver enkelt barnegruppe/avdeling. I tillegg gjelder ikke normen for hele åpningstiden, og de fleste barnehager har bare mellom to til tre timer om dagen med full

grunnbemanning. Barn er helt avhengige av nok voksne som skaper trygge rammer for dem. Når barnehagene er for svakt bemannet, risikerer vi at barnas behov og interesser ikke fanges opp. For lav bemanning gjør små barn sårbare. Mange barn starter i barnehagen før de er ett år gamle. Og mange barn har lengre tid i barnehagen, enn voksne har på jobb hver dag og hver uke.

Forskning fra blant annet STAMI viser at negativ helsebelastning og høye emosjonelle krav fører til et høyt sykefravær i barnehagene. Så mange som 80% av barnehagelærere opplever arbeidet som følelsesmessig krevende, og 59% føler seg ofte utslitt i jobben. Årsaker til høyt sykefravær som kommer frem er stress, dårlig samvittighet og følelsen av å ikke strekke til. De beskriver dårlig bemanning og tidspress som årsaker. De opplever også at de har for lite tid med barna, at de må avbryte aktiviteter og bruke mer tid på brannslukking enn forebygging. Vi sliter med å rekruttere kvalifiserte ansatte til barnehage. Søkere til barnehagelærerutdanningen har også stupe de de siste årene. Det er dramatisk når å mange som 1 av 3 barnehagelærere ser for seg å slutte i yrket i løpet 1-3 år.

Regjeringen har bevilget midler til å øke bemanningen i barnehagene. For Grimstad utgjør det kr 902.000,- og det er en forventning at midlene brukes til økt bemanning.

Det er bekymringsfullt at det ligger inne et så stort kuttforslag til styrking barnehage. Barn med spesielle behov er ofte ikke utredet, og dette arbeidet må man gjøre i barnehagene. Barnehagene har ikke nok mennesker eller nok kompetanse til å ivareta disse barna på en god nok måte. Alle ansatte i barnehagen er bundet i sin arbeidstid, og det er derfor ikke satt av tid til å jobbe på systemnivå. Vi viser til hva administrasjonen selv skriver i tilstandsrapport 2023-2024 om viktigheten av å sikre at barn med vansker får hjelp: *Statped understreker viktigheten av å fange opp de barna som trenger noe ekstra så tidlig som mulig, de erfarer at mange opplever at det likevel går for lang tid før barna får hjelp. De fleste barn som har særskilte opplæringsbehov, blir fanget opp tidlig av hjelpeapparat og barnehagen. Mindre vansker blir ifølge Statped derimot ikke alltid oppdaget like lett. Tidlig innsats er ifølge Statped også viktig for barn med mindre vansker; blant annet for at vanskene ikke skal få store konsekvenser senere i skoleløpet. Med tidlig innsats kan vi også forebygge skjev-utvikling, sosiale vansker, lærevansker, frafall i skolen og at man faller utenfor arbeidslivet som voksen.*

Organisasjonsendringer og kostnader

Når det gjelder organisasjonsendringen har Utdanningsforbundet stilt en del spørsmål under hele prosessen. Vi har vært tydelige på at styrking i ledelse medfører at det må tilføres friske midler. Arbeidsgiver har svart at kostnader er estimert og at alle endringer skulle løses innenfor eksisterende budsjett for 2024. Utdanningsforbundet mener det blir krevende å forsvare at arbeidsgiver har prioritert å innføre tjenesteledere fremfor å rydde i lønn for fagledere og SFO ledere. De hovedtillitsvalgte har etterlyst kostnadsestimater rundt organisasjonsendringen, og fått svar om at dette kommer når utregninger foreligger. Vi mener det har vært viktig å få en tydelig oversikt før endringene skulle iverksettes, spesielt på bakgrunn av den økonomiske situasjonen vi er i. Vi mener at den vedtatte organisasjonsendringen kommer til å koste en del penger. Dette er ikke lagt inn budsjett for 2025, noe som medfører at enhetene kan bli nødt til å nedbemanne ytterligere for å holde budsjettene. Utdanningsforbundet har anbefalt administrasjonen å legge inn konkrete tall i den videre budsjettprosessen, slik at politikerne får det økonomiske totalbildet.

Hovedverneombud

Utdanningsforbundet reagerer på at det i budsjettdokumentet ligger inne et kutt i frikjøp på 50 % for hovedverneombudet. Saken har ikke vært drøftet. Vi mener det ikke vil være tid nok til å utføre vervet som HVO innenfor en tidsramme på 50 % stilling. Vi mener videre det vil være hensiktsmessig og viktig for organisasjonen og de omstillingene og prosesser vi skal gjennom, at stillingen opprettholdes på 100 %.

Det gjøres en formidabel innsats av ansatte og ledere ute i oppvekstsektoren. For ledere og ansatte i barnehager og skoler oppleves det som både krevende og provoserende når teori og praksis henger så dårlig sammen. Gapet mellom ambisjoner på den ene side og økonomiske rammer på den andre side fører til stor slitasje for dem som jobber innen oppvekstområdet, og som ser konsekvensene av de trange budsjettene i sin arbeidshverdag.

Grimstad driver billigere enn sammenlignbare kommuner allerede før de foreslåtte kuttene. Vi utarbeider flotte planer om forebygging og laget rundt barnet, men det blir dessverre mye ord og lite handling når det ikke bevilges midler til å følge dette opp.

Det er mye billigere å bruke nok ressurser på barn når de er små, enn å reparere voksne som har det vanskelig. Dersom vi ikke klarer å forebygge, og gi barn et godt tilbud i barnehagen og i skolen, så er risikoen stor for at man må bruke ekstremt mye mer penger i den andre enden. Har vi da virkelig råd til å la være å satse på barn og unge i Grimstad?

Lokallagsstyret Utdanningsforbundet Grimstad